

TÜRKİYE’DE HAYAT BOYU ÖĞRENME KONUSUNDA YAPILAN TEZLERİN BİBLİYOGRAFİK DEĞERLENDİRİLMESİ*

Derleme Makalesi / Review Article

Özüdoğru, G., Baltacı, Ö. ve Özçakır, B., (2020). Türkiye’de Hayat Boyu Öğrenme Konusunda Yapılan Tezlerin Bibliyografik Değerlendirilmesi. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 11(2), 829-842. | Geliş Tarihi: 21.07.2020
Kabul Tarihi: 30.04.2021
E-ISSN: 2149-3871

Dr. Öğr. Üyesi Gül ÖZÜDOĞRU
Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü
gerturk@ahievran.edu.tr
ORCID No: 0000-0002-5128-1258

Dr. Öğr. Üyesi Önder BALTACI
Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü
baltacionder@gmail.com
ORCID No: 0000-0002-9974-8507

Dr. Öğr. Üyesi Bilal ÖZÇAKIR
Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi
bilalozcakir@gmail.com
ORCID No: 0000-0003-2852-1791

ÖZ

Bu çalışmanın amacı Türkiye’de hayat boyu öğrenme konusunda yapılan tezlerin incelenmesidir. Bu amaçla ulusal tez merkezinde yer alan, 2007 ve 2018 yılları arasında tamamlanmış hayat boyu öğrenme konusu ile ilgili lisansüstü tezler incelenmiştir. Tez başlığında “hayat boyu öğrenme” ve “yaşam boyu öğrenme” anahtar kelimeleri aranarak ulaşılan 12 tane doktora ve 68 tane yüksek lisans düzeyinde gerçekleştirilmiş 80 tane erişim izni çalışmaya değerlendirilmeye alınmıştır. Doküman tarama yöntemi ile tezlerin yıl, anahtar kelime, yöntem, örneklem, veri toplama aracı, veri analiz yöntemleri bir Excel belgesine girilip, ardından analiz edilmiştir. Araştırmada yer alan bazı sonuçlar şu şekildedir: İlgili konuda yapılan ilk tezler 2007 yılına aittir. Çoğunlukla 2014-2018 aralığında çalışma yapılmıştır. Konu olarak daha çok mesleki ve hizmet içi eğitim; yöntem olarak daha çok nicel, örneklem olarak daha çok öğretmen; veri toplama aracı olarak daha çok ölçek; analiz yöntemi olarak ise daha çok betimsel analiz yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca araştırma sonuçlarında tezlerin yıllarına göre konu, yöntem ve örneklem gruplarının dağılımına yer verilmiştir. Bu araştırmanın hayat boyu öğrenme konusunda araştırmacılara ve uygulayıcılara yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hayat boyu öğrenme (Yaşam boyu öğrenme), Doküman analizi, İçerik Analizi, Bibliyografik değerlendirme.

BIBLIOGRAPHICAL EVALUATION OF THE THESES IN TURKEY ABOUT LIFELONG LEARNING

ABSTRACT

The aim of this study is to examine the theses prepared about lifelong learning in Turkey. For this purpose, theses on lifelong learning conducted between 2007 and 2018 in the national thesis center had been examined. 12 doctoral dissertation and 68 master theses with access permission which were reached by searching the keywords "lifelong learning" in the thesis title were evaluated. Using the document scanning method, the year, keyword, method, sample, data collection tool and data analysis methods of the theses were entered into a spreadsheet file and then analyzed. Some of the results in the research are as follows: The first theses on the subject are in 2007. Mostly, the studies were carried out between 2014 and 2018. It had been

* Bu çalışma 2019 yılında 2. Taras Şevçenko Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi’nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

concluded that mostly the vocational and in-service training were used as the subject; mostly a quantitative method was used as the method; mostly the teachers were considered as the sample; mostly a scale was a tool for the data collection; and mostly a descriptive analysis was used as an analysis method. In addition, the distribution of subject, method and sample groups according to the years of theses is included in the research results. It was thought that this research will guide researchers and practitioners about lifelong learning.

Keywords: Lifelong learning, Document analysis, Content analysis, Bibliographical evaluation.

1. GİRİŞ

Hayat boyu öğrenme (yaşam boyu öğrenme) hayatın her alanında (evde, okulda, işte vb.) gerçekleşen, hayatın başlangıcından sonuna kadar devam eden, davranış, bilgi, beceri ve tutuma yönelik kazanımları kapsamaktadır (Samancı ve Ocakçı, 2017). Bireylerin yaşına veya sosyo-ekonomik durumuna bakılmaksızın, belirli bir yer ya da zaman gerektirmeksizin gerçekleşen sosyal bir olaydır (Brown, Larionova ve Lally, 2018). Bireysel, toplumsal ve ekonomik alanda bireyin bilgi, becerileri ve yetkinliklerinin geliştirilmesine odaklanan hayat boyu öğrenme bireyin çok yönlü gelişmesini amaçlamaktadır (Güneş ve Deveci, 2020). Hayat boyu öğrenme, sağladığı kişisel gelişim, etkin vatandaşlık ve sosyalleşmenin yanında istihdam ve rekabet gücünün artmasında da rol oynamaktadır (Diker Coşkun ve Demirel, 2012). Hayat boyu öğrenme yaşam kalitesinin devamlılığı ve artırılması için örgün, yaygın ve informal öğrenmelere entegre edilmektedir (Laal, 2013).

Hayat boyu öğrenme, yetişkin eğitimi, sürekli eğitim, yaygın eğitim gibi kavramlar birbiri ile ilişkilidir ve yakın anlamlarda kullanılmaktadır (Güneş ve Deveci, 2020). Hayat boyu öğrenmenin çıkış kaynakları arasında bireyin kendini tanıma, değerlendirme, ilgi ve yeteneklerini geliştirme ihtiyaçları rol oynamakla birlikte küreselleşme, ekonomi, kültür ve toplum unsurları da hayat boyu öğrenmeyi gerekli kılan nedenler arasındadır (Güçlü, 2019). Öğrenme hayat boyu devam eden bir süreç olduğu için, bireyin bilim ve teknolojide yaşanan hızlı gelişmelere cevap verebilmesi açısından kendini sürekli geliştirmesi çok önemlidir (Taşçı ve Titrek, 2019).

Hayat boyu öğrenme, öğrenmenin, zaman-mekân bağımsızlığıyla, öğrenmeye istek duyulan her yerde gerçekleşebileceğini ileri sürmektedir (Diker Coşkun ve Demirel, 2012). Bu noktada da teknolojiyle sıklıkla faydalanılmaktadır. Teknoloji ile zenginleştirilmiş öğrenme ortamları hayat boyu öğrenmeyi kolaylaştırmakla birlikte sosyal etkileşim noktasında katkı sağlamaktadır (Brown vd., 2018). Ayrıca teknoloji yaratıcılığın artırılması, güçlendirme ve destek özellikleri ile hayat boyu öğrenme için güçlü seçenekler sunar (Laal, 2013). Ayrıca ülkemizde dahil olmak üzere dünyada birçok ülkede bulunan açık eğitim kaynakları, ücretsiz eğitim portalları, kurslar ve sanal sınıflar da hayat boyu öğrenme için fırsatlar sunmaktadır.

Avrupa Birliği Programları arasında yer alan Hayat Boyu Öğrenme Programı, 2007-2013 yıllarını kapsayan dönemde uygulanmak üzere, sürdürülebilir ekonomik kalkınma ve sosyal uyuma sahip ileri bir bilgi toplumu olmaya fayda sağlamak için oluşturulmuştur (Avrupa Birliği, 2021). Avrupa Birliği Komisyonu, hayat boyu öğrenmede sekiz farklı alanda beceri geliştirme gerekliliğini belirtmiştir: (a) Anadilde iletişim, (b) yabancı dilde iletişim, (c) matematik, bilim ve teknolojiyle ilgili temel yeterlikler, (d) dijital yeterlikler, (e) öğrenmeyi öğrenme, (f) sosyal ve yurttaşlıkla ilgili yeterlikler, (g) inisiyatif ve girişimcilik yeterliği ve (h) kültürel farkındalık ve ifade yeterliği (Avrupa Komisyonu, 2007). İlk, orta ve yüksek her düzey eğitim programında ele alınması ön görülen bu beceriler birbiri ile etkileşim halindedir (Güneş ve Deveci, 2020).

Ülkemizde hayat boyu öğrenmeye oldukça önem verilmektedir. Ülkemizde 2001-2005 yıllarını kapsayan sekizinci beş yıllık kalkınma planında, 2007-2013 yıllarını kapsayan dokuzuncu beş yıllık kalkınma planında ve 2014-2018 yıllarını kapsayan onuncu beş yıllık kalkınma planında ve 2019-2023 yıllarını kapsayan on birinci beş yıllık kalkınma planında hayat boyu öğrenme anlayışı vurgulanmıştır (Kalkınma Planları, 2021). Ülkemizde 2009 yılında Millî Eğitim Bakanlığına bağlı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü kurulmuştur. Yükseköğretim kurumlarında da eğitim fakültelerinin eğitim bilimleri anabilim dalları altında Hayat Boyu Öğrenme ve Yetişkin Eğitimi Anabilim dalları açılmaktadır. Ayrıca 2018 yılında yenilenen öğretmen yetiştirme programlarında yer alan seçmeli dersler arasında Yetişkin Eğitimi ve Hayat Boyu Öğrenme dersine de yer verilmiştir.

Tüm bunlar ülkemizde hayat boyu öğrenme konusunda atılan önemli adımlar olarak değerlendirilmektedir.

Yüksel, Gündoğdu, Akyol ve Akar Vural (2016) çalışmalarında 2005-2015 yılları arasında Türkiye’de hayat boyu öğrenme ile ilgili yayınlanmış 19 makale ve 10 lisansüstü tezin içerik analizini yapmışlardır. Keser (2018) çalışmasında hayat boyu öğrenme ile ilgili YÖK ulusal tez veri tabanında 2007-2017 yılları arasında yer alan 47 adet lisansüstü tezi sosyal ağ analizi ile incelemiştir. Samancı ve Ocakçı (2017) ülkemizde hayat boyu öğrenmeye yönelik yayınlanan belgeleri inceleyerek bu konuda atılan adımları genel olarak değerlendirdiklerinde; yetişkinlere okuryazarlık ve temel hayat becerileri kazandırma, hayat boyu öğrenme konusunda toplumsal farkındalık oluşturma, toplumsal ihtiyaçlara cevap verebilecek bir hayat boyu öğrenme sistemi kurma ve piyasanın ihtiyaç duyduğu becerilere sahip insan gücü yetiştirme konularına odaklanıldığı sonucuna ulaşmışlardır. Yıldız (2004) ise ülkemizde yetişkin eğitimi alanındaki lisansüstü çalışmaları yıl, konu, tez türü ve yöntem açısından inceleyerek yetişkin eğitimi konusuna toplu bir bakış sağlamıştır.

Bu çalışmanın amacı Türkiye’de hayat boyu öğrenme konusunda yapılan lisansüstü tezlerin içerik analizi ile incelenmesidir. Çalışmada yalnızca YÖK-tez veri tabanında yer alan ve tez çalışmalarını gerçekleştiren araştırmacılar tarafından başka araştırmacıların erişimine açık olarak sunulan tez çalışmaları içerik analizine tabi tutulmuştur. Erişim izni verilmeyen çalışmaların hepsine erişim sağlamanın zor olması nedeniyle, diğer çalışmalar bu araştırma kapsamına dâhil edilmemiş ve bu da araştırmanın bir sınırlılığı olarak ele alınmıştır. İçerik analizi ile ilgili çalışmalar, konu, yöntem, örneklem, veri toplama aracı ve analizi gibi birçok açıdan ele alınıp incelenerek, alana bütüncül bir bakış açısıyla bakma fırsatı tanır (Kılıç Çakmak vd., 2015). Bu tarz çalışmalar ilgili alandaki var olan durumun ortaya çıkarılması, eksikliklerin belirlenmesi, alanın detaylı bir şekilde tanınıp incelenmesini sağlayarak gelecekteki yönelimler bakımından fikir edinilmesini sağlar (Küçük, Yılmaz, Aydemir, Baydaş ve Göktaş, 2013). Ayrıca akademik bir alanda yapılan araştırmalar, o alanın gelişmesini doğrudan etkilemektedir (Yıldız, 2004). Bu araştırmada hayat boyu öğrenme konusunda yapılan çalışmaların konu, yöntem gibi açılardan mevcut durumu ve eğilimleri ortaya çıkarıldığı için bu alanda araştırma yapmak isteyen kişilere eksik kalan, araştırılmayan yönlerin neler olduğu hakkında fikir vermesi açısından önemlidir. Araştırmanın bu açılardan literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu noktalardan yola çıkarak araştırma sorusu “Türkiye’de hayat boyu öğrenme konusunda yapılmış lisansüstü tezler çeşitli değişkenler açısından nasıl bir dağılım göstermektedir?” şeklinde ifade edilebilir. Bu araştırma problemi doğrultusunda alt problemler ise şunlardır:

1. İncelenen hayat boyu öğrenmeyle ilgili tezlerde;

- a. Yıl
- b. Konu
- c. Yöntem
- d. Örneklem
- e. Veri toplama araçları
- f. Veri analiz yöntemi

nasıl bir dağılım göstermektedir?

2. İncelenen hayat boyu öğrenmeyle ilgili tezlerin yıllara göre;

- a. Konu
- b. Yöntem
- c. Örneklem grubu

nasıl bir dağılım göstermektedir?

2. YÖNTEM

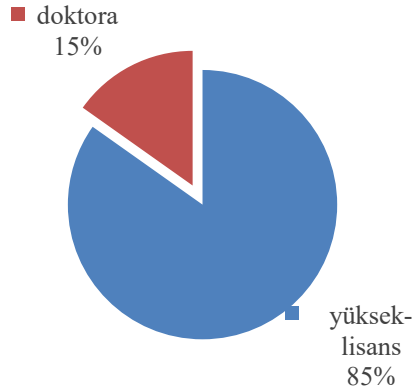
2.1. Araştırmanın modeli

Bu çalışma kapsamında, Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezi’nde (YÖK-Tez) yer alan, araştırmacıları tarafından diğer araştırmacıların erişimine açılmış olan tez çalışmalarından 2007-2018 yılları arasında yer alan hayat boyu öğrenme alanında tamamlanan lisansüstü tez çalışmaları incelenmiştir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi modeli kullanılmıştır.

Doküman analizi, araştırılması amaçlanan olgu ya da olgular hakkında bilgiler içeren yazılı materyallerin analiz edilmesi sürecidir (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Elde edilen veriler içerik analiz yöntemi ile analiz edilmiştir.

2.2. Evren/Örneklem

Araştırmanın kapsamı YÖK-Tez veri tabanında “hayat boyu öğrenme” veya “yaşam boyu öğrenme” ifadelerini tez adında içeren lisansüstü çalışmalar ile sınırlandırılmıştır. Bu arama parametreleri ile yapılan tarama sonucu, bu parametrelere sahip ilk lisansüstü tez çalışmasının yapılmış olduğu 2007 ile 2018 yılları arasında tamamlanmış olan ve erişim izni verilmiş olan 80 lisansüstü tez çalışması (12 doktora düzeyinde ve 68 yüksek lisans düzeyinde) bu araştırmanın kapsamına dâhil edilmiştir (Şekil 1).

Şekil 1. Araştırma kapsamında incelenen lisansüstü tez çalışmalarının türlerine göre dağılımı

2.3. Veri toplama

Araştırma verileri doküman tarama ile elde edilmiştir. İncelemeye alınan çalışmalardan elde edilen verilerin girilmesi için bir Excel belgesi hazırlanmıştır. Belge hazırlanırken literatürde benzer dokümana dayalı içerik analizi yapan çalışmalar incelenmiştir, ayrıca hazırlanan belgenin taslağı uzman görüşüne sunulmuştur. Excel belgesinde tezlere ait yıl, başlık, anahtar kelime, tür, yöntem, örneklem grubu, örneklem sayısı, veri toplama aracı ve veri analiz yöntemi bilgileri yer almaktadır.

2.4. Verilerin analizi

Veriler içerik analizi ile Maxqda yazılımı ile incelenmiştir. Tezlere ait bilgileri içeren veri setlerinden frekans, yüzde değerleri ile tablolar ve grafikler oluşturulmuştur. İçerik analizini yazılı ve sözlü materyallerin sistemli bir analizi şeklinde ifade eden Balcı (2010), içerik analizi sonuçlarının genellikle frekans ya da yüzde tabloları şeklinde sunulduğunu ifade etmiştir.

Araştırma kapsamında yer alan lisansüstü tez çalışmaları; lisansüstü seviyesi, tamamlandığı yıl, çalışmayı tanımlayan anahtar kelimeler, çalışmanın yöntemi, odaklandığı örneklem ve çalışma grupları, kullanılan veri toplama araçları ve veri analiz yöntemleri açısından ele alınmıştır. Ayrıca tez yılına göre yöntem, konu ve örneklem grubu dağılımları analiz edilmiştir.

3. BULGULAR

Araştırma kapsamında, YÖK-Tez veri tabanında, 2007 ile 2018 yılları arasında tamamlanmış olan ve tez adında “hayat boyu öğrenme” veya “yaşam boyu öğrenme” ifadelerini içeren 80 lisansüstü tez çalışmasına ulaşılmıştır. Tez adında bu iki parametreyi içeren ve 2007 yılından önce tamamlanmış olan lisansüstü tez çalışmasına YÖK-Tez veri tabanında rastlanılmamıştır. Araştırmanın bu bölümünde araştırmanın alt problemlerinin analiz sonuçları bulunmaktadır.

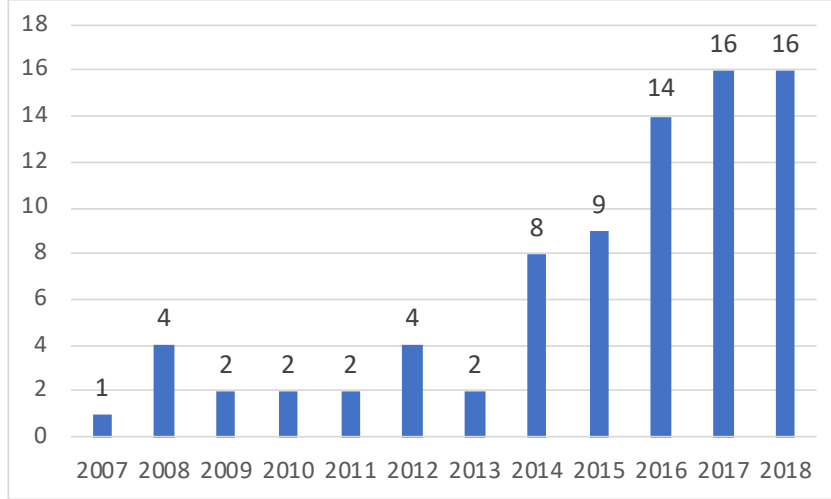
3.1. Tezlerin yıllara göre dağılımına ilişkin bulgular

Araştırma kapsamında incelenen lisansüstü tez çalışmalarının 2007 – 2013 yıllarını kapsayan dokuzuncu ve 2014 – 2018 yıllarını kapsayan onuncu kalkınma planlarına göre yıllar bazında dağılımı Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1: Lisansüstü tez çalışmalarının yıllara göre dağılımı

Yıllar	f	%
2007 – 2013 arası tez çalışmaları	17	21,25
2014 – 2018 arası tez çalışmaları	63	78,75
Toplam	80	100,00

Tablo 1’deki verilere göre, hayat boyu öğrenme veya yaşam boyu öğrenme konu alanlarında gerçekleştirilen lisansüstü tez çalışmalarının sayısının 2014 – 2018 yılları arasında (%78,75), 2007 – 2013 yılları arasında gerçekleştirilen çalışmaların sayısına (%21,25) göre belirgin bir şekilde artış gösterdiği görülmüştür. Şekil 2’de bu eğilime ilişkin bilgiler daha ayrıntılı olarak verilmiştir.

Şekil 2. Yapılan tez çalışmalarının yıllara göre dağılımı

Şekil 2 incelendiğinde, bu alanda yapılan lisansüstü tez çalışmalarının son yıllarda giderek artmaya başladığı görülmektedir.

3.2. Tezlerin konularına göre dağılımına ilişkin bulgular

Çalışmaların konularına göre dağılımı Tablo 2 ve Tablo 3’te verilmiştir. Lisansüstü tez çalışmalarının konu alanları incelenirken aynı anlama gelen anahtar kelimeler gruplandırılmış ve konular oluşturulmuştur. Anahtar kelime grupları oluşturulurken ilk %5’lik dilimde yer alan ve frekans değeri düşük olan konu alanları analize dâhil edilmemiştir.

Tablo 2: Lisansüstü tez çalışmalarında alan ismi olarak kullanım

İsimlendirme	f	%
Yaşam Boyu Öğrenme	60	75
Hayat Boyu Öğrenme	20	25

Tablo 2’de yer alan verilere göre, incelenen lisansüstü tez çalışmalarında yaşam boyu öğrenme (%75,00) ifadesinin, hayat boyu öğrenme (%25,00) ifadesine göre daha fazla kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 3: Hayat boyu öğrenme alanında yapılan tez çalışmalarının konu alan bilgileri

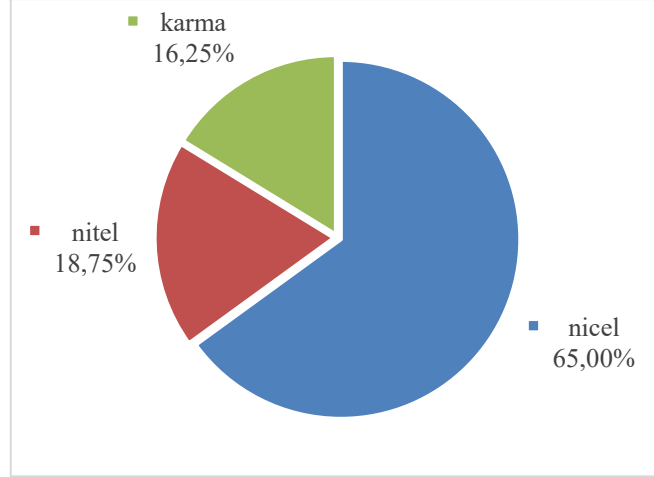
Konu	f	%
Mesleki ve Hizmet İçi Eğitim ile İlişkili Konular	28	21,54
Dijital Teknolojiler ile İlişkili Konular	18	13,85
Yeterlilik Kazanma ya da Yeterlilik Gelişimi ile İlişkili Konular	14	10,77
Kendi Kendine Öğrenme ile İlişkili Konular	13	10,00
Yetişkin Eğitimi ile İlişkili Konular	10	7,69
Avrupa Birliği Politikaları ve Avrupa Birliğinde Hayat Boyu Öğrenme	8	6,15

Çalışmaların anahtar kelimelerinden oluşturulan konu alanı bilgilerine göre en çok çalışılan konuların öğretmenlerin ve diğer meslek gruplarının mesleki ve hizmet içi eğitim süreçlerinin (%21,54) oluşturduğu görülmüştür. Bu konu alanını, hayat boyu öğrenmede dijital teknolojiler ile ilgili konular (%13,85) takip etmiştir. Bunun yanı sıra, bireylerin yeterlilik düzeylerini geliştirme ve yeni yeterlilikler kazanmaları (%10,77), kendi kendine öğrenme (%10,00), hayat boyu öğrenmede

yetişkin eğitimi (%7,69) ve Avrupa birliğinde ele alınan politikalar ve uygulamalarla ilgili konuların (%6,15) hayat boyu öğrenme alanında çalışılan konular olduğu görülmektedir. Tablo 3'te görüldüğü üzere bu çalışmalarda, hayat boyu öğrenmenin birçok alan ve konu ile ilişkisi yapılan lisansüstü çalışmalarda da ele alınmıştır.

3.3. Tezlerin yöntemine göre dağılımına ilişkin bulgular

Bu çalışmalarda kullanılan araştırma yöntemleri nicel, nitel ve karma desende olma durumlarına göre Şekil 3'te gösterilmiştir.

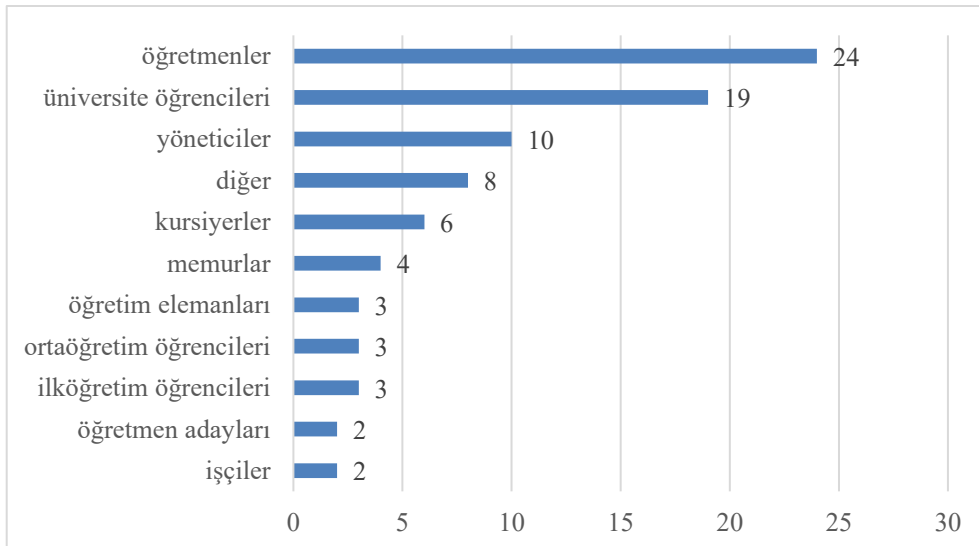

Şekil 3: Yapılan tez çalışmalarında kullanılan araştırma yöntemleri

2007 – 2018 yılları arasında tamamlanan ve hayat boyu öğrenme alanında yapılan tez çalışmalarının çoğunluğunun nicel araştırma yöntemleri (%65,00) ile tasarladığı görülmektedir. Nicel çalışmalara kıyasla kısıtlı sayıda olsa da nitel araştırma yöntemleri ile tasarlanan (%18,75) ve karma yöntemler ile tasarlanan (%16,25) çalışmaların olduğu da görülmüştür.

3.4. Tezlerin örneklem grubuna dağılımına ilişkin bulgular

Bu çalışmaların odak noktasında yer alan örneklem grubu Şekil 4'te yer alan grafikte verilmiştir. İncelenen çalışmalar arasında birden fazla katılımcı grubuna odaklanan çalışmalar da yer almasına rağmen Şekil 4'te her bir çalışma grubuna atıfta bulunan çalışmalar bazında bir gösterim yapılmıştır. Ayrıca, hayat boyu öğrenme eğitim süreçlerinin tasarlayıcısı ve rehberi olarak ele alabileceğimiz öğretmenleri yakından ilgilendiren bir durum olduğu için öğretmenlerin yanı sıra geleceğin öğretmenleri olacak olan öğretmen adaylarına ilişkin çalışmaların gün yüzüne çıkarılması açısından, öğretmen adayları diğer üniversite öğrencileri gruplarından ayrı olarak ele alınmış ve aşağıdaki şekilde belirtildiği gibi analize dâhil edilmiştir.

Şekil 4: Yapılan çalışmaların örneklem grubuna göre dağılımı

Öncelikle, hayat boyu öğrenme öğretim ortamlarının tasarlayıcısı ve rehberi olan eğitimcilere odaklanan çalışmalara baktığımızda, incelenen lisansüstü tez çalışmalarında, çoğunlukla öğretmenlerin (%28,92) katılımcı olarak yer aldığı görülmesine karşın öğretmen adayları (%2,41) ve üniversitelerdeki öğretim elemanları (%3,61) ile yapılan çalışmaların daha kısıtlı sayıda olduğu görülmektedir. Örgün öğretim ortamlarının diğer unsuru olan öğrenciler açısından çalışmaları incelediğimizde ise çalışmalarda büyük çoğunluğu üniversite öğrencileri (%22,89) oluştururken, ortaöğretim öğrencileri (%3,61) ve ilköğretim öğrencilerinin (%3,61) katılımcı olarak yer aldığı çalışmaların daha az sayıda olduğu görülmüştür. Bunların dışında, bu alandaki tez çalışmalarında yöneticilerin (%12,05), kursiyerlerin (%7,23), memurların (%4,82) ve işçilerin (%2,41) katılımcı olarak yer aldığı görülmektedir.

3.5. Tezlerin veri toplama araçlarına dağılımına ilişkin bulgular

İncelenen lisansüstü tez çalışmalarında kullanılan veri toplama araçlarının genel tanımları, tezlerde yer alan bilgiler açısından incelenmiştir. Bu çalışmalara ilişkin yapılan incelemeler Tablo 4'te görülmektedir.

Tablo 4: Tez çalışmalarında kullanılan veri toplama araçları

Yöntem	Veri Toplama Aracı	f	%
Nicel Yöntem	Ölçekler	43	82,69
	Anketler	9	17,31
Nitel Yöntem	Dokümanlar	10	66,67
	Görüşmeler	5	33,33
Karma Yöntem	Ölçek ve Görüşme	7	53,85
	Anket ve Görüşme	5	38,46
	Başarı Testi ve Görüşme	1	7,69

Tablo 4'te görüldüğü gibi, hem sadece nicel araştırma yöntemleri ile tasarlanan hem de karma araştırma yöntemleri ile tasarlanan çalışmalarda nicel verilerin çoğunlukla ölçekler aracılığıyla toplandığı görülmektedir. Ancak, sadece nitel araştırma yöntemleri ile tasarlanan çalışmalarda genel veri kaynağını dokümanlar oluştururken, karma araştırma yöntemlerinde nitel verilerin kaynağını sadece görüşmelerin oluşturduğu görülmektedir.

3.6. Tezlerin veri analiz yöntemlerinin dağılımına ilişkin bulgular

Bu lisansüstü tez çalışmalarında toplanan verilerin analiz yöntemlerine ilişkin veriler, frekans değeri 3 ve üstü olanlar için, Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5: Tez çalışmalarındaki veri analizi yöntemleri

Veri Analizi Yöntemi	f	%
Betimsel / Frekans Analizi	46	21,20
ANOVA	33	15,21
t - test	30	13,82
Mann Whitney U	27	12,44
Kruskal Wallis H	23	10,60
İçerik Analizi	22	10,14
Pearson's r	20	9,22
Spearman's rho	7	3,23
Regresyon	6	2,76
Ki kare	3	1,38

Tablo 5'teki bulgulara göre, hayat boyu öğrenme alanında yapılmış olan lisansüstü tez çalışmalarında nicel verilerin analizinde en çok Betimsel / Frekans analizi (%21,20) yapıldığı, parametrik testlerden ise en çok ANOVA (%15,21) ve t-testi (%13,82) tercih edilirken, parametrik olmayan yöntemlerden ise en çok Mann Whitney U testi (%12,44) ve Kruskal Wallis H testi (%10,60) kullanılmıştır. Hem nicel hem nitel çalışmalarda Frekans / Betimsel analiz (%21,20) kullanılırken, nitel çalışmalarda ayrıca içerik analizi de (%10,14) kullanıldığı görülmektedir.

3.7. Tezlerin yıllara göre konu dağılımına ilişkin bulgular

Çalışma kapsamında ele alınan lisansüstü tez çalışmalarındaki ilişkili anahtar kelimelerin gruplandırılması ile oluşturulan ve Tablo 3'te genel hatları ile ortaya dökülen konuların, dokuzuncu ve onuncu kalkınma planlarının kapsadığı yıllara göre dağılımları ele alınarak 2007 – 2013 arası için Tablo 6'da ve 2014 – 2018 arası için Tablo 7'de gösterilmiştir.

Tablo 6: 2007 – 2013 yılları arasındaki lisansüstü tez çalışmalarının konu dağılımı

Konu	f	%
Avrupa Birliği Politikaları ve Avrupa Birliğinde Hayat Boyu Öğrenme	8	34,78
Dijital Teknolojiler ile İlişkili Konular	6	26,09
Kendi Kendine Öğrenme ile İlişkili Konular	3	13,04
Mesleki ve Hizmet İçi Eğitim ile İlişkili Konular	3	13,04
Yetişkin Eğitimi ile İlişkili Konular	2	8,70
Yeterlilik Kazanma ya da Yeterlilik Gelişimi ile İlişkili Konular	1	4,35

Tablo 7: 2014 – 2018 yılları arasındaki lisansüstü tez çalışmalarının konu dağılımı

Konu	f	%
Mesleki ve Hizmet İçi Eğitim ile İlişkili Konular	25	37,31
Dijital Teknolojiler ile İlişkili Konular	12	17,91
Yeterlilik Kazanma ya da Yeterlilik Gelişimi ile İlişkili Konular	12	17,91
Kendi Kendine Öğrenme ile İlişkili Konular	10	14,93
Yetişkin Eğitimi ile İlişkili Konular	8	11,94
Avrupa Birliği Politikaları ve Avrupa Birliğinde Hayat Boyu Öğrenme	0	0

Tablo 6'da yer alan verilere göre, 2007 ile 2013 yılları arasında tamamlanan lisansüstü tez çalışmalarının anahtar kelimelerinden oluşturulan konu alanı bilgilerine göre anahtar kelimeler bazında en sık bahsedilen konunun en çok çalışılan Avrupa Birliği politikaları ve hayat boyu öğrenme olduğu görülmeye rağmen 2014 ve 2018 yılları arasında tamamlanan tez çalışmalarının anahtar kelimelerinde Avrupa Birliği Politikaları ve hayat boyu öğrenmeye ilişkin çalışmalara rastlanılmamıştır. Dijital teknolojilere ilişkin konuların her iki yıl grubunda da ikinci sırada olduğu görülmeye rağmen son yıllarda dijital teknolojilerden tez çalışmalarında daha çok bahsedilmeye başlandığı söylenebilir. Bunların dışında hayat boyu öğrenme ve yeterlilikler ile ilgili konuların son yıllarda tez çalışmalarında daha çok ele alınmaya başlandığı görülmektedir. Özellikle son yıllarda yapılan çalışmaların sıklıkla öğretmenler ve diğer meslek gruplarının mesleki ve hizmet içi eğitimlerinin hayat boyu öğrenmede yerine ilişkin olduğu görülmüştür.

3.8. Tezlerin yıllara göre yöntem dağılımına ilişkin bulgular

Hayat boyu öğrenme kapsamında tamamlanan tez çalışmalarında kullanılan araştırma yöntemlerinin yıllara göre dağılımı Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8: Lisansüstü tez çalışmalarının yıllara göre yöntemlerinin dağılımı

Yıllar	Yöntem	f	%
2007 – 2013 arası tez çalışmaları	Nitel	8	47,06
	Nicel	7	41,18
	Karma	2	11,76
2014 – 2018 arası tez çalışmaları	Nicel	45	71,43
	Karma	11	17,46
	Nitel	7	11,11

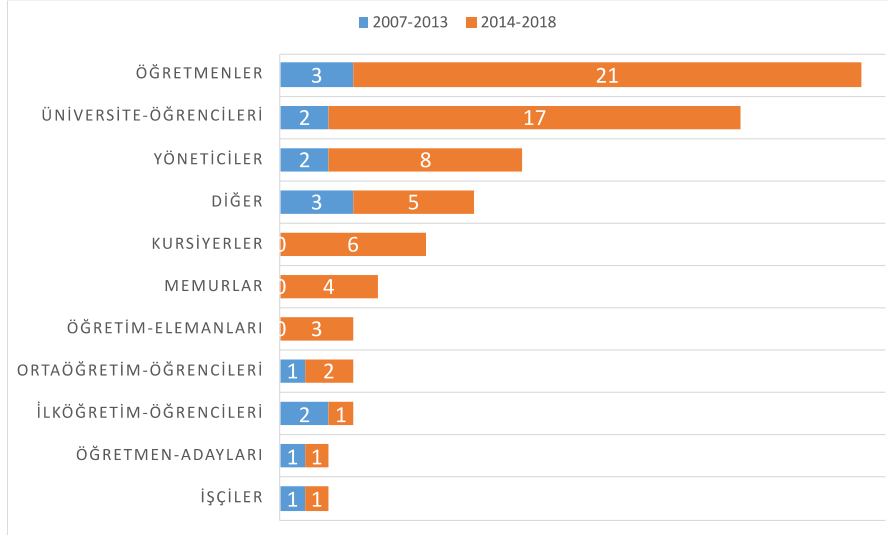
Tablodaki bilgiler ışığında, ilk yıl grubu olan 2007 ile 2013 yılları arasında tezlerde sıklıkla nitel araştırma yöntemlerin tercih edildiği görülmektedir. Ancak son yıllara ilişkin bilgileri incelendiğinde nitel araştırma yöntemlerinin en az tercih edilen araştırma yöntemi olduğu tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra, nicel araştırma yöntemleri ile tasarlanan tez çalışmalarının son yıllarda çok sıklıkla yer

aldığı görülmüştür. Karma araştırma yöntemleri ile tasarlanan tez çalışmalarına 2007 ile 2013 yılları arasında az rastlanılsa da 2014 ile 2018 yılları arasında karma araştırma yöntemlerinin tez çalışmalarında daha çok yer almaya başlamıştır.

3.9. Tezlerin yıllara göre örneklem grubu dağılımına ilişkin bulgular

İncelenen lisansüstü tez çalışmalarının odağında yer alan örneklem gruplarının yıllara göre dağılımı Şekil 5'te yer alan grafikte verilmiştir.

Şekil 5: Yapılan çalışmalarda yıllara göre örneklem gruplarının dağılımı

Bu grafikte yer alan bilgilere göre, 2013 ve öncesinde tamamlanan çalışmalarda öğretmenlerin katılımcı olarak yer aldığı çalışmaların, 2014 ve sonrasında tamamlanan çalışmalara göre az olduğu görülmektedir. Kursiyer, memur ve öğretim elemanlarının 2013 ve öncesinde tamamlanan çalışmalarda katılımcı olarak yer almadığı görülmüş olup son yıllarda tamamlanan çalışmalarda yer aldıkları görülmektedir. Üniversite öğrencileri dışında belirgin olarak öğretmen adayı vurgusu geçen çalışmaların ise diğer örneklem gruplarına göre daha az sayıda olduğu görülmektedir. Genel olarak Şekil 5 incelendiğinde, son yıllarda yapılan çalışmalarda öğretmenler, üniversite öğrencileri, yöneticiler, kursiyerler, memurlar ve öğretim elemanlarının katılımcı olarak hayat boyu öğrenme kapsamındaki tez çalışmalarında sıklıkla tercih edilen örneklem grupları olduğu söylenebilmektedir.

4. SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

YÖK-Tez veri tabanında hayat boyu öğrenme konusunda yapılan lisansüstü tezler incelendiğinde ilk tezin 2007 yılında olduğu, ilk yıllarda artma ve azalmalar görülürken son yıllara doğru çalışma sayısının giderek arttığı ve çoğunluğunun yüksek lisans düzeyinde olduğu görülmektedir. Zamana bağlı olarak değişen ihtiyaçlar, insan profilinin yeniden şekillenmesine neden olabilmektedir. Bu insan profili için sürekli eğitim ve hayat boyu öğrenme ile birlikte kendi kendine öğrenme, bilgi okuryazarlığı, değişen koşullara uyum sağlama ve sürekli değişen bilgiyi takip edebilme becerilerine ihtiyaç duyulmaktadır (UNESCO, 2005). Bu nedenle hayat boyu öğrenme konularının günümüze kadar artarak çoğalmasının doğal bir ihtiyacın sonucu olduğu söylenebilir. Ayrıca bu durum hayat boyu öğrenmenin son yıllarda ülkemizde üzerinde çalışılmaya başlanan bir alan olduğu şeklinde yorumlanabilir. Benzer olarak Yüksel vd. (2016) makale ve tezleri incelediği araştırmasında hayat boyu öğrenme konusunda yapılan araştırmaların çoğunluğunun yüksek lisans tezi olduğunu ve ilk çalışmanın 2004 yılında yapıldığını elde etmiştir. Keser (2018) ise hayat boyu öğrenme konusunda tez sayısında istikrarlı bir artış olmadığı, bazı dönemlerde artıp bazı dönemlerde azaldığı bulgusuna ulaşmıştır. Bu farklılığın araştırmaya dâhil edilen tez sayısı ile ilgili olduğu düşünülmektedir. Bunun yanında özellikle onuncu kalkınma planının dönemini kapsadığı,

2014-2018 yılları arasında, diğer dönemlere nazaran hayat boyu öğrenme konusunun sıklıkla çalışılan bir konu olduğu bu çalışma kapsamında görülmüştür.

İncelenen tezlerin yöntemlerinin çoğunluğunun nicel olduğu ve veri toplama aracı olarak en fazla ölçekler kullanıldığı ve örneklemelerinin en fazla öğretmenler olduğu görülmektedir. Öğretmenlerle çalışılmasının nedenleri arasında öğretmenlerin eğitim süreçlerinin tasarlayıcısı olmaları ve hayat boyu öğrenme ortamlarındaki öğretim sorumluluğunu almaları yer alabilir. Öğretmenler hayat boyu öğrenme becerisini bireylere kazandıracak kişilerdir (Erdamar vd., 2017). Bu nedenle öğretmenlerle çalışılması alan için oldukça anlamlıdır. Çoğunlukla nicel araştırmaların kullanıldığı sonucuna benzer olarak, Yıldız (2004) ülkemizde yetişkin eğitimi alanında yapılan tezleri incelediği araştırmasında nitel yaklaşımın bir ihtiyaç olduğunu ancak sık kullanılmadığını belirtmiştir. Bir başka araştırma da ise, Yüksel vd. (2016) hayat boyu öğrenme konusunda yapılan çalışmaların çoğunlukla nicel yöntem ile gerçekleştirildiği, en çok ölçek kullandıkları, daha çok lisans düzeyi ve öğretmenlerle çalışıldığı sonucuna ulaşmışlardır. Aslında hayat boyu öğrenme, öğrenmenin amaçlı ve bilinçli bir şekilde okul dışında da yaşamın her alanında devam etmesidir (Erdamar, Demirkan, Saraçoğlu ve Alpan, 2017). Bu nedenle farklı örneklem grupları ile de çalışmaların yapılması bir ihtiyaçtır.

Veri analiz yöntemleri incelendiğinde ise hem nicel hem nitel araştırmalarda kullanılan betimsel istatistikler ilk sırada yer almaktadır. Ardından nicel çalışmalarda, parametrik yöntemlerden ANOVA ve t-testi en çok kullanılırken, parametrik olmayanlarda ise Mann Whitney U ve Kruskal Wallis H en çok kullanılan veri analiz yöntemi olduğu ortaya çıkarılmıştır. Benzer olarak Yüksel vd. (2016) araştırmalarında bu konuda yapılan çalışmaların nitelde daha çok betimsel ve içerik analizi, nicelde daha çok frekans, ortalama, yüzde, standart sapma, t-testi ve ANOVA kullanıldığı sonucuna ulaşmışlardır. Benzer olarak Yıldız (2004) araştırmasında yetişkin eğitimi araştırmalarında çoğunlukla betimsel analiz teknikleri kullanıldığı sonucuna ulaşmıştır.

Yıllara göre konular incelendiğinde, 2014-2018 yılları arasında ise en çok mesleki ve hizmet içi eğitim ile ilişkili konulara yer verilirken, 2007-2013 aralığında ise en çok Avrupa Birliği Politikaları ve Avrupa Birliğinde Hayat Boyu Öğrenme konularına yer verildiği görülmektedir. 2007-2013 yılları arasında Avrupa Birliği Programları arasında Hayat Boyu Öğrenme Programının yer alması bu konunun fazla çalışılmış olmasının nedeni olabilir. Yıllara göre yöntem incelenmesinde ise 2007-2013 aralığında en çok nitel yöntem, 2014-2018 yılları arasında ise en çok nicel yöntem tercih edilmiştir. Eğitim bilimleri alanında yapılan lisansüstü tez çalışmalarında nicel araştırma yönteminin çoğunluğu oluşturduğu yönündeki diğer araştırma bulguları ile paralellik göstermektedir (Balcı ve Apaydın, 2009; Eskici ve Çayak, 2017; Karadağ, 2009). Yıllara göre örneklem grubu incelenmesinde ise son yıllarda daha çok öğretmenler ve üniversite öğrencileri ile çalışıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Yine Eskici ve Çayak (2017) çalışmalarında eğitim bilimlerinde yapılan yüksek lisans tezlerde örneklem olarak en çok öğretmenlerin değerlendirildiğini belirtmektedir.

Tezlerin konuları incelendiğinde öğretmenlerin ve diğer meslek gruplarının mesleki ve hizmet içi eğitimi en fazla çalışılan konu iken ardından dijital teknolojiler konusu yer almaktadır. Bu sonuç hayat boyu öğrenmenin bireylerin mesleki gelişimi ile ilişkisini ortaya koymaktadır. Öğretmenlerin mesleklerine yönelik olumlu tutum geliştirmeleri için hayat boyu öğrenme becerilerine sahip olmaları önemlidir (Ünal ve Akay, 2017). Ayrıca öğrenmenin devamlılığı anlayışına sahip hayat boyu öğrenme uygulamalarının desteklenmesi, sayıca artırılması, bilgi iletişim teknolojileriyle bütünleştirilmesi gerekmektedir (Yıldız Durak ve Şahin, 2018).

Farklı alanlarda da benzer araştırma eğilimlerinin incelendiği çalışmalar yer almaktadır. Örneğin teknoloji alanında yapılan, bu araştırma sonuçları ile benzer olarak araştırmalarda yöntem olarak daha çok nicel, örneklem olarak daha çok lisans öğrenciler, veri analiz yöntemi olarak en fazla betimsel analizler yapıldığı sonucuna ulaşan çalışmalar yer almaktadır (Durak, Cankaya, Yunkul ve Misirli, 2018; Gökteş vd., 2012; Kılıç Çakmak vd., 2015; Küçük vd., 2013). Araştırma eğilimlerinin incelendiği çalışmalar o alanda çalışılmayan, eksik kalan konuların, yöntemlerin, örneklem gruplarının ortaya çıkarılması açısından önemlidir. Ayrıca hangi dönemlerde hangi konuların ilgi gördüğü, daha çok araştırıldığı ve sonuçları da incelenerek doyuma ulaşmış ulaşmadığı konularında yol gösterici olacaktır.

Günümüzde hayat boyu öğrenmenin ön planda olduğu ve bireylerin öğrenme ihtiyaçlarını karşılamadaki rolü düşünülerek bu araştırmanın literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu araştırma sonuçlarından yola çıkarak birtakım önerilerde bulunulabilir. Bu çalışmada lisansüstü düzeyde hayat boyu öğrenme konusunda daha çok yüksek lisans düzeyinde çalışıldığı görülmüştür. Doktora düzeyinde de bu konuda çalışmalar yapılabilir. Yöntem olarak daha çok nicel tercih edilmiştir. Nitel ve karma yöntemlerle tasarlanan araştırmalarla hayat boyu öğrenme süreçlerini ve hayat boyu öğrenme süreçlerinde bireylerin görüşlerini de ortaya çıkarmaya yönelik bu alanda çalışmalar gerçekleştirilebilir. Bu araştırma sınırlılıkları neticesinde yalnızca lisansüstü tezleri içermektedir, bu nedenle benzer konulara ilişkin makalelerdeki durumlar incelenmemiştir. Benzer çerçevede, makalelere odaklanan çalışmalarla da hayat boyu öğrenme kapsamındaki makalelerin eğilimleri de analiz edebilirler. Buna ek olarak, nicel çalışmaların son yıllarda yoğun olarak ele alındığı değerlendirildiğinde bu çalışmalardan belirlenecek ortak konulardaki araştırmaların yer aldığı bir metaanaliz çalışması yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Avrupa Birliği (2021). Hayat boyu öğrenme programı. 18.02.2021 tarihinde https://www.ab.gov.tr/_46033.html adresinden erişilmiştir.
- Avrupa Komisyonu. (2007). *Key competences for lifelong learning: European reference framework*. 17.02.2021 tarihinde <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/5719a044-b659-46de-b58b-606bc5b084c1> adresinden erişilmiştir.
- Balcı, A. (2010). *Sosyal bilimlerde araştırma. Yöntem, teknik ve ilkeler*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Balcı, A. ve Apaydın, Ç. (2009). Türkiye’de eğitim yönetimi araştırmalarının durumu: Kuram ve uygulamada eğitim yönetimi dergisi örneği. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 59(15), 325-343.
- Brown, K., Larionova, V. A. ve Lally, V. (2018). Lifelong learning as a tool for the development of smart cities: Technology enhanced learning as an enabler. *R-economy*, 4(4), 133-143. doi: 10.15826/recon.2018.4.4.018
- Diker Coşkun, Y. ve Demirel, M. (2012). Üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42(42), 108-120.
- Durak, G., Cankaya, S., Yunkul, E. ve Misirli, Z. A. (2018). A content analysis of dissertations in the field of educational technology: The case of Turkey. *Turkish Online Journal of Distance Education*, 19(2), 128-148.
- Karadağ, E. (2009). Eğitim bilimleri alanında yapılmış doktora tezlerinin tematik açıdan incelemesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(3), 75-87.
- Erdamar, G., Demirkan, Ö., Saraçoğlu, G. ve Alpan, G. (2017). Lise öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve eğitsel internet kullanma öz-yeterlik inançları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(2), 636-657.
- Eskici, M. ve Çayak, S. (2017). Eğitim bilimleri anabilim dalında yapılan yüksek lisans tezlerine genel bir bakış. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(1), 211-226.
- Göktaş, Y., Küçük, S., Aydemir, M., Telli, E., Arpacık, O., Yıldırım, G. ve Reisoğlu, İ. (2012). Türkiye’de eğitim teknolojileri araştırmalarındaki eğilimler: 2000-2009 dönemi makalelerinin içerik analizi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 12(1), 177-199.
- Güçlü, M. (2019). Yetişkin eğitimi ve hayat boyu öğrenme. Ankara: Pegem Akademi.
- Gündoğdu, K., Yüksel, S., Akyol, B. ve Vural, R. A. (2016). Hayat boyu öğrenme konusunda yayımlanan tez ve makalelere ilişkin bir içerik analizi: 2000-2015. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(2), 1491-1513.
- Güneş, F. ve Deveci, T. (2020). *Yetişkin eğitimi ve hayat boyu öğrenme*. Ankara: Pegem Akademi.
- Kalkınma Planları (2021). Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı. Erişim adresi: <https://www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari>
- Keser, N. (2018). *Hayat boyu öğrenmeye ilişkin araştırmaların sosyal ağ analizi ile incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Kılıç Çakmak, E. K., Özüdoğru, G., Bozkurt, Ş. B., Ülker, Ü., Ünsal, N. Ö., Boz, K., ... ve Bahadır, H. (2016). 2014 Yılında eğitim teknolojileri alanındaki yayımlanan makalelerin incelenmesi. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 6(1), 80-108.

- Küçük, S., Yılmaz, R. M., Aydemir, M., Baydaş, Ö. ve Göktaş, Y. (2013). Öğretim teknolojileri araştırmalarındaki yönetsel eğilimler. K. Çağıltay ve Y. Göktaş (Ed). Öğretim Teknolojilerinin Temelleri: Teoriler, Araştırmalar, Eğilimler (261-277) içinde. Ankara: Pegem Akademi.
- Laal, M. (2013). Lifelong learning and technology. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 83, 980-984.
- Samancı, O. ve Ocakçı, E. (2017). Hayat boyu öğrenme. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(24), 711-722.
- Taşçı, G. ve Titrek, O. (2020). Evaluation of lifelong learning centers in higher education: A sustainable leadership perspective. *Sustainability*, 12(22), 1-18.
- UNESCO, (2005). Perspectives on distance education: Lifelong learning and distance higher education. McIntosh C. (Ed). Paris: UNESCO Publishing. 17.02.2021 tarihinde <http://unesdoc.unesco.org/images/0014/001412/141218e.pdf> adresinden erişildi.
- Ünal, K. ve Akay, C. (2017). Öğretmenlik mesleği ve yaşam boyu öğrenme: öğretmen adayları penceresinden. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(3), 821-838.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (1993). *Nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Yıldız Durak, H. ve Şahin, Z. (2018). Kodlama eğitiminin öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme yeterliliklerinin geliştirmesine katkısının incelenmesi. *Ege Eğitim Teknolojileri Dergisi*, 2(2), 55-67.
- Yıldız, A. (2004). Türkiye'deki yetişkin eğitimi araştırmalarına toplu bakış. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37(1), 78-97.
- Yüksel, S., Gündoğdu, K., Akyol, B. ve Akar Vural, R. (2016). Hayat boyu öğrenme konusunda yayımlanan tez ve makalelere ilişkin bir içerik analizi: 2000-2015. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(2), 1491-1513.

EXTENDED SUMMARY

Purpose

The purpose of this study is to examine the theses prepared about lifelong learning in Turkey using content analysis. By using the content analysis, the articles are handled and analyzed from many aspects such as subject, method, sample, data collection tool and analysis, giving the opportunity to examine the field from a holistic perspective (Kılıç Çakmak et al., 2015). In this research, the current research trends and the aspects that are missing and not clarified in lifelong learning are revealed. Thus, it will be a guide for those who desire to research about lifelong learning, educational institutions and practitioners. This research is thought to contribute to the literature from these aspects. Hence, the problem of the research may be expressed as follows: "How is the distribution of the theses prepared about lifelong learning in Turkey in terms of several variables?" The sub-problems in line with this research problem are as follows: How is the distribution of the subject, sample group and method by the year, subject, method, sample, data collection tool and data analysis method in the theses about the lifelong learning?

Methodology

The document analysis model, one of the qualitative research methods, was used in the research. Document analysis is the process of analyzing written materials that contain information about the phenomenon or facts intended for research (Yıldırım and Şimşek, 2011). The gathered data were analyzed by the content analysis method. The scope of the research is limited to the postgraduate studies that include "lifelong learning" expression in the YÖK-Thesis database. As a result of review with these search parameters, 80 theses that were accessible had been included in the scope of this research. Research data were obtained by the document scanning. The data obtained from the studies examined were entered in an Excel file. The Excel file consisted of the year, title, keyword, type, method, sample group, sample number, data collection tool and data analysis method of the theses. The data were analyzed by the content analysis using Maxqda software. Frequency, percentage values, tables and graphs were created from the data sets containing information on the theses.

Findings

In the scope of the research, 80 theses, which were completed between 2007 and 2018 and included the words "lifelong learning", had been reached in the YÖK-Thesis database. 17 theses were conducted between the years 2007 and 2013, and 63 between the years 2014 and 2018. While examining the subjects of the theses, the keywords that had the same meaning had been grouped, and the subjects had been created. The most studied subject was the vocational and in-service training (21.54%). 65% of the theses on the lifelong learning were designed using the quantitative research methods, whereas 18.75% were designed using qualitative research methods. It was seen that the theses in the remaining 16.25% were designed with mixed methods. It was seen that mostly the teachers (28.92%) participated in the studies. In the studies designed with quantitative research methods, the scales were used as the data collection tools (82.69%), whereas the documents were used in the studies designed with qualitative research methods (66.67%), and in studies designed with mixed methods, the studies in which quantitative data were collected through scales and the qualitative data were collected through interviews constitute 53.85%. It was seen that the descriptive/frequency analysis (21.20%) was used mostly in the analysis of the quantitative data. European Union policies and lifelong learning in the European Union was the most studied subject in the theses completed between 2007 and 2013, and the vocational and in-service training between 2014 and 2018. Qualitative research methods were mostly preferred while designing the studies completed between 2007 and 2013 while the quantitative research methods were seen to be mostly preferred in the studies completed between 2014 and 2018. It was seen that in recent years, the teachers, university students, administrators, trainees were the preferred participants.

Conclusion and Discussion

When the theses on lifelong learning in the YOK-thesis database were examined, it had been seen that the first thesis study was conducted in 2007, the number of studies had been gradually increased in recent years, and the majority of them was at the master's theses. Yüksel et al. (2016) stated in 19 articles and 10 theses on lifelong learning conducted in our country between 2000 and 2015 that the majority of the studies on this subject were master's theses and that the first study was done in 2004. In another study, Keser (2018) examined 47 master's theses related to the lifelong learning between 2007 and 2017 in the national thesis center database using a social network analysis. It had been stated that there is no steady increase in the number of theses over the years, and this number has increased or decreased during certain periods.

It was seen that the majority of the methods of the theses examined in this study were quantitative, the scales were mostly used as the data collection tool, the samples were mostly teachers and then the university students, and that the data analysis method was mostly descriptive statistics. Similarly, Yüksel et al. (2016) concluded that the studies on this subject were mostly carried out by a quantitative method, the scales were used mostly, the undergraduate and teachers were the preferred participants, and the descriptive analyzes were mostly conducted.

Vocational and in-service training and digital technologies were observed to be the most studied subjects in the subject area analysis conducted by grouping theses according to the keywords. Yıldız Durak and Şahin (2018) had stated that the lifelong learning practices with an understanding of continuity of learning should be supported, be increased in number and be integrated with information and communication technologies.